

JAN ŘÍHA:
ČESKÉ OVOCE

□
Dr. Ing. KAREL KAMENICKÝ:

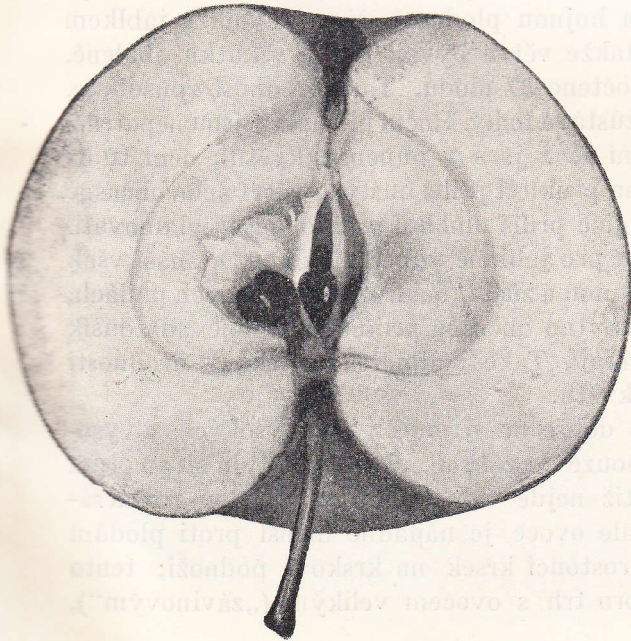
D) JABLKA II.

čís. 88.
□ □ □ □ □ □ □ □ □ □

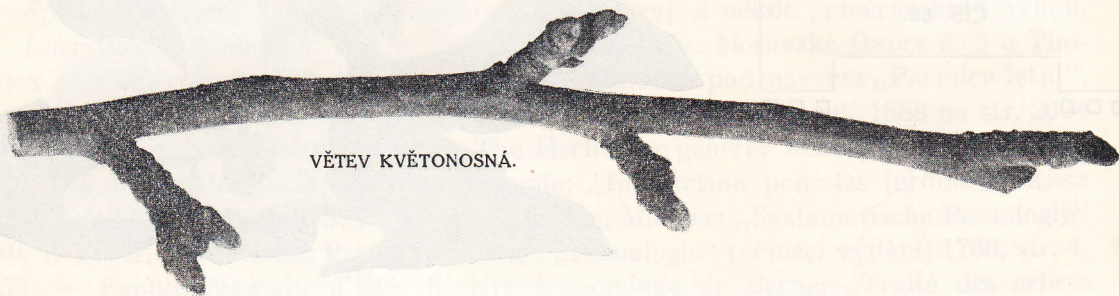
FROGMORSKÉ.

FROGMORE PROLIFIC. — FERTILE DE FROGMORE.
FRUCHTBARER AUS FROGMORE.

LETOROST.

VĚTEV KVĚTONOSNÁ.

FROGMORSKÉ.

Původ a všeobecné poznámky. Frogmorské jablko je z oněch málo odrůd, které lze opravdu svědomitě doporučit pro malé a nejmenší zahrádky, jak pěkně v r. 1914 odůvodnil p. Říha v *Ovocnických Rozhledech*. Kdo má v zahrádkách u domku místo pro 2—3 krsky, žádá zajisté, aby klidil pokud možno nejvíce pěkných a velikých plodů — na chut se ovšem při tom nesmějí klásti vysoké požadavky.

Odrůdy takové poskytla hlavně Anglie; nevyrovňávají se krásou četným našim odrůdám, překonávají je však zejména ve vlastnostech hospodářské užitnosti.

To platí i o Frogmorském, jež vypěstil p. Ingram, ředitel královských zahrad ve Frogmore u Windsoru v Anglii.

Odrůda tato má veškeré dobré vlastnosti, které vyžadujeme pro malé zahrádky: sporý vzrůst, ranou, pravidelnou, stálou a hojnou plodnost, čímž závodí s jablkem Královniným. Plodí v celých chomáčích, takže větve bývají plody vskutku obalené. Na malé větvi v prvním roce plodnosti napočteno 37 plodů. Tato úrodnost způsobuje, že strom omezuje vzrůst na nejmenší míru a zůstává malý. Roční přírůstky jsou nepatrné. Mnohé vegetativní pupence — oka — mění se z jara v pupence květní; není tudíž vlastně vůbec co řezati a řez nutno omeziti na průklest příliš hustých větví nebo občasné zmlazení. Nadbytečné květní pupence, je-li jich příliš mnoho, možno spíše vylamovati.

Strom spokojí se klidně s každou půdou pro jabloně vůbec vhodnou, nesnáší však polohy příliš suché — plody se totiž málo vyvinou a zůstanou drobné. V chudých půdách, má-li se nesmírná plodnost uchovati, je nezbytno občasné přihnojení, poněvadž dusík i minerální látky se z půdy příliš vyčerpávají. Také nadmořská výška v úrodnosti valně nerozhoduje — proč, povíme si při květu.

Frogmorské jablko lze pěstovati zcela dobře na stromech polovysokých a vysokých, ale v tomto tvaru lze je doporučit pouze do zahrad, nikoli však do stromořadí podél cest nebo polních sadů. Koruna totiž nejde vzhůru, nízko větvemi rozklesávají. Vysokokmeny jsou hojně plodné, ale ovoce je nápadně menší proti plodům s krsků. Nejvhodnějším tvarem je volně rostoucí krsek na krskové podnoži; tento tvar lze doporučit každému, kdo počítá pro trh s ovocem velkým („závinovým“), aniž hledí na jakost.

FROGMORSKÉ.

FROGMORE PROLIFIC. — FERTILE DE FROGMORE. — FRUCHTBARER AUS FROGMORE.
KAMENICKÝ, Karel. ČESKÉ OVOCE VI. Jablka II. Nakladatelství Československé grafické unie a.s. Praha, 1924

Přizpůsobuje se hravě i tvarům uměle vedeným a plodí hojně i na nejmenších stromcích.

Po vysazení rostou stromy velice bujně, ale jakmile počnou ploditi, růst se postupně mírní, takže letorosty, zprvu dlouhé a silné, narůstají později zcela krátké.

Stromy rostou zdravě a vzdorují choroboplodným houbám.

Letorosty jsou rovné, fialově nahnědlé, na jedné straně bývají pokryty stříbřitým závojem a hojně tečkovány vyvstalými, podélnými průduchy.

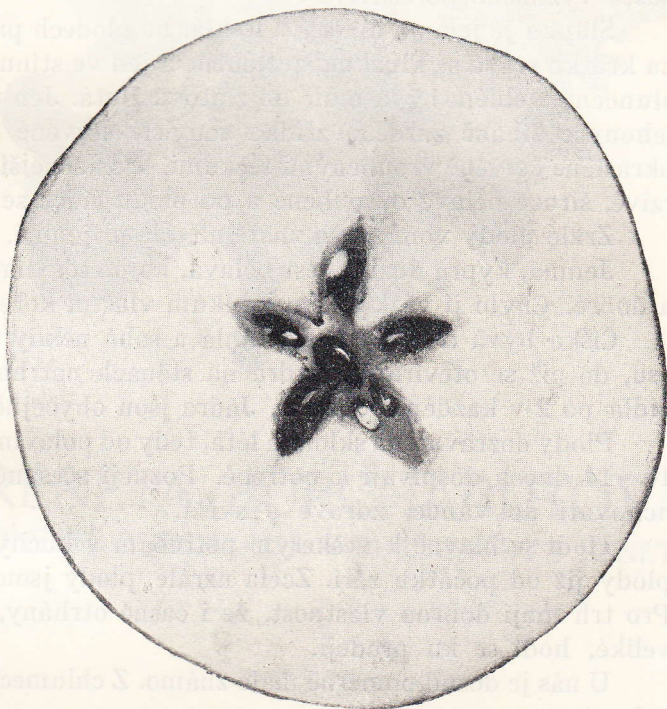
Hustě se střídající oka jsou většinou zcela malá, úplně přilehlá, jiná však daleko větší, delší a ne tak přitisklá; ta se měnívají ještě téhož roku v pupence květní. Jsou červenavě hnědě šupinatá a plstnatá a nasedají na patkách oka poněkud převyšující. Žebérka jsou vyniklá a dobře znatelná. Květní pupeny jsou veliké a bělavě plstnaté.

Listy. Olistění je velmi husté, listy lesklé a hladké, poněkud kožovité, vespod lysé, jen na nervatuře lehce ochmýřené. Čepel dosahuje až 15 cm délky a je přes 7 cm široká, nestálého tvaru; přechází od úzce protáhlých do široce eliptických. Okraje jsou poměrně jemně pilovité. Řapík jest plstnatý a u báze vždy karmínově červený, ač nervatura je zelená. Palísky jsou drobné, čárkovitě kopinaté a bývají mírně zahnuté, barvy zpravidla světleji zelené než čepel listu.

Květy se záhy rozvíjejí — v prvé dny jabloňového květu. Červená poupata — při pokročilém olistění — odrážejí se velmi

živě od svěží zeleni. Strom před rozpuštěm a prvé dny květu působí malebným a veselým dojmem. Ušty kališní jsou velmi protáhlé a špičaté. Korunka o 44–50 mm v průměru tvořena je z plátků zprvu miskovitých, později vlnitě zprohýbaných, jež se okraji mírně přesahují. Tyčinek je dvacet; převyšují značně délku čnělek. Mladé prašníky jsou veliké a barvy sytě máslově žluté. Opylení je dokonalé a zúrodnění neselže ani za mrazíků, poněvadž doba květu trvá 10–14 dní a nezmrznou tudíž nikdy všechny květy. Zde třeba hledati důležitý důvod stálé plodnosti i v chladných polohách.

Plody. Na barevné příloze znázorněny dva prvé plody, jež vyrostly na mladém vysokokmeni ve státní ovocné školce v Chlumci n. Cidl. Jsou velmi intensivně zbarvené, jak bývají jen ojediněle, ba vzácně, a to pouze jablka slunci vystavená v letech zvláště příznivých (1922). Velikost i tvar značně se různí. Veliké plody bývají zploštělé, vždy mnohem širší než vyšší, as v poměru 8 : 6. U stopky jsou velmi široké, kdežto temeno bývá pěkně zaoblené. Největší plod s krsku r. 1922 vážil 228 g; po včasné probírce plodů dorostou ponechaná jablka až na čtvrt kilogramu váhy. Rostouce v chomáčích, tísni se a málo vybarvují. Plody se stromů vysokých, na pláňti

šlechtěných, bývají o více než polovinu lehčí a váživají pouze kol 100 g. Jsou k temeni protáhlejší a tudíž poměrně vyšší, kulovitější proti plodům velikým.

V široké, ale nehluboké jamce tkví polootevřený kalich. Ušty jsou úzké, zelenošedě zbarvené a u spodu se nedotýkají. Zaschlé špičky ohýbají se nazad. Žebérka, vznikající v kališní jamce, šíří se zcela ploše přes celý plod, čínice jej velmi mírně, často jen na omak, zhranatělým; mizejí až v jamce stopečné. Plody jsou zpravidla značně nesouměrné.

Stopka bývá velmi nestejně dlouhá. U velikých plodů je zcela krátká a silná, sotva úrovní jamky dosahující; malé plody mají však stopku až velmi dlouhou a tenkou, zdřevnatělou, zelenavou a hnědavou. Ční z jamky široké a hluboké, zelené a paprskovitě, často význačně porezavělé.

Slupka je jemná, hladká a lesklá, na plodech právě utržených zelenavá. Po očesání za krátko stává se kluzkou, zežloutne a jen ve stínu zelenavě prokvétá, kdežto na líčku sluncem ožehlém bývá mdle do zlatova žlutá. Jen plody plně sluncem ozařované jsou lehounce žíhaně zardělé, zřídka souvisle červené (viz přílohu); obyčejně bývají jen okrášlené červeně vroubenými tečkami. Význačnější, větší průduchové tečky jsou světle rzivé, široce bělavě ovroubené a po plodu řídce se rozptylují.

Zralé plody voní sotva znatelně, ale příjemně.

Jemná, kyprá dužina jest bělavá, hojně šťavnatá, chuti nasládlé, lahodně navinulé a dobré. Chybí jí však našim jablkům vlastní kořenitá chut.

Číška bývá trubkovitě protáhlá a sahá někdy téměř až k jadřinci, jenž má dutou osu, do níž se otevírají pouzdra na stěnách natrhaná. Obsahují hojnost jader, zpravidla po 2 v každém pouzdru. Jádra jsou obyčejně hnědá a dobře vyvinutá.

Plody dozrávají na sklonku léta, tedy od poloviny září. Lze je postupně probírat; po 10—14 dnech dospívají k potřebě. Později sčesané ovoce v příhodném uložení dá se uchovati do vánoc, zdravé a svěží.

Hodí se hlavně k veškerým potřebám v kuchyni, ke kterémuž účelu probírají se plody již od počátku září. Zcela uzralé plody jsou i pro stůl lahodné a zcela chutné. Pro trh mají dobrou vlastnost, že i časné othány, nevadnou; jsouce úhledné a dosti veliké, hodí se ku prodeji.

U nás je dosud poměrně málo známo. Z chlumeckých školek bylo šířeno do menších zahrad.

Špatné vlastnosti. Nejsou dosud známy.

Literatura a synonyma. Podrobný popis, jehož doplněný otisk zde předveden, s pěkným obrazem uveřejnil p. Říha v *Ovocnických Rozhledech*, roč. V., str. 49, pod názvem *Frogmorské jablko*; v *Hoggově díle The Fruit Manual* z r. 1875 na str. 56 nazváno *Frogmore prolific*; *Thomas* v soupise „*Guide pratique*“ jmenuje je *Fertile de Frogmore*. V německé literatuře popsáno v *Laucheho doplňku „Illustr. Handbuch der Obstkunde“* č. 728, v „*Pomologische Monatshefte*“ roč. 1889 „*Deutschland's Apfelsorten*“ č. 397, a v „*Praktischer Ratgeber*“ 1897 pod souhlasným názvem *Fruchtbarer von Frogmore*.

V katastru jabloní Stát. pomologického arboreta je *Frogmorské* označeno č. 133.

